

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

เรื่อง เลี้ยงเสนาะแห่งกวี (๑)

ครูผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจกกล

เรื่อง เสียงเสนาะแห่งกว๊ (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการอ่านบทร้อยกรองได้
๒. อ่านและแบ่งวรรคในบทร้อยกรองได้
๓. บอกคุณค่าจากการอ่านบทร้อยกรองได้

คำถามชวนคิด

๑. นักเรียนคิดว่าการอ่านออกเสียง
มีกี่ประเภท อะไรบ้าง

เฉลย การอ่านออกเสียงมี ๒ ประเภท
คือ การอ่านออกเสียงแบบร้อยแก้วและ
การอ่านออกเสียงแบบร้อยกรอง

คำถามชวนคิด

๒. นักเรียนคิดว่าการอ่านออกเสียง
มีความสำคัญอย่างไร

เฉลย ช่วยให้เราอ่านได้ถูกต้อง ชัดเจน
และเข้าใจความหมายของเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น
นอกจากนี้ยังช่วยฝึกการใช้ภาษาไทยให้
ถูกต้อง

คำถามชวนคิด

๓. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร
กับคำที่ว่า “การอ่านออกเสียง
บทร้อยแก้วเป็นพื้นฐานสำคัญของ
การอ่านบทร้อยกรอง”

เฉลย

เฉลย การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วเป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านบทร้อยกรอง เพราะช่วยฝึกการออกเสียง จังหวะ น้ำเสียง และการเข้าใจเนื้อหา ซึ่งทำให้สามารถอ่านบทร้อยกรองได้อย่างไพเราะและสื่ออารมณ์ได้ดียิ่งขึ้น

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านออกเสียง

บทร้อยกรอง

กขค

ใบความรู้

เรื่อง การอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง

ใบความรู้เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โลกลอนिति
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เสียงเสนาะแห่งกวี (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน ชាប់ซึ่งในรสของคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ สีส่า และท่วงทำนองตามลักษณะคำประพันธ์แต่ละชนิด

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๑. อ่านแบบธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดา ไม่มีทำนองเหมือนอ่านร้อยแก้ว แต่มีการแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์

๒. อ่านแบบทำนองเสนาะ เป็นการอ่านออกเสียงที่มีทำนองอย่างไพเราะ มีเอื้อนเสียง เน้นสัมผัสแบ่งจังหวะจำนวนคำการอ่านตามฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองแบบทำนองเสนาะ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองหรือการอ่านทำนองเสนาะ เป็นการอ่านให้คนอื่นฟัง ฉะนั้นทำนองเสนาะต้องอ่านออกเสียง เสียงทำให้เกิดความรู้สึก ทำให้เห็นความงาม เห็นความไพเราะ เห็นภาพพจน์ ผู้ฟังสัมผัสด้วยเสียง จึงจะเข้าถึงรสและความงามของบทร้อยกรองที่เรียกว่า อ่านแล้วฟังพริ้งพราวเสนาะสดใส การอ่านทำนองเสนาะจึงมุ่งมั่นให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและเห็นความงามของบทร้อยกรอง ศิลปะการอ่านทำนองเสนาะจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของบทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อ่านทำนองเสนาะจะต้องอาศัยวิธีการอ่านให้ไพเราะและต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านให้เกิดความชำนาญ

(มนตรี ตรีมาท, ๒๕๒๗: ๕๐)

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๑. ก่อนอ่านให้แบ่งคำ แบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักคำประพันธ์เสียก่อน โดยต้องระวังในเรื่องความหมายของคำด้วยเพราะคำบางคำอ่านแยกคำกันไม่ได้ เช่น “สร้อยคอขนมยุระ ยุ่งงาม” (ขนมยุระ , ขนม-ยุระ)

๒. อ่านออกเสียงทำนองธรรมดาให้คล่องก่อน

๓. อ่านให้ชัดเจน โดยเฉพาะออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ถูกต้อง

๔. อ่านให้เอื้อนสัมผัส เรียกว่า แปรเสียง เพื่อให้เกิดเสียงสัมผัสที่ไพเราะ

๕. ระวัง ๓ ต คือ อย่าให้ตกหล่น อย่าต่อเติม อย่าตั่วตัว

๖. อ่านให้ถูกจังหวะ คำประพันธ์แต่ละประเภท จะมีจังหวะแตกต่างกัน ต้องอ่านให้ถูกวรรคตอนตามแบบแผนลักษณะของคำประพันธ์

๗. อ่านให้ถูกทำนองของคำประพันธ์

๘. ผู้อ่านต้องใส่อารมณ์ตามรสความของบทประพันธ์ รสรัก รสโศก ตื่นเต้น ขบขัน โกรธ

๙. อ่านให้เสียงดัง ไม่ใช่ตะโกน

๑๐. เวลาอ่านอย่าให้เสียงขาดเป็นช่วง ต้องให้เสียงติดต่อกันตลอด

๑๑. เมื่ออ่านถึงตอนจะจบบท ต้องเอื้อนเสียงและทอดจังหวะให้ช้าลงจนกระทั่งจบบท

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงร้อยกรอง เป็นการอ่าน
ที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในรส
ของคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ
ลีลา และท่วงทำนองตามลักษณะคำประพันธ์
แต่ละชนิด

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๑. อ่านแบบธรรมดา เป็นการอ่านออกเสียงพูดธรรมดา ไม่มีทำนองเหมือนอ่านร้อยแก้ว แต่มีการแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามชนิดของคำประพันธ์

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านบทร้อยกรอง อ่านได้ ๒ แบบ

๒. อ่านแบบทำนองเสนาะ เป็นการอ่าน
ออกเสียงที่มีทำนองอย่างไพเราะ มีเอื้อนเสียง
เน้นสัมผัสแบ่งจังหวะจำนวนคำการอ่านตาม
ฉันทลักษณ์บังคับของคำประพันธ์

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง บทร้อยกรองแบบทำนองเสนาะ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองหรือการอ่าน
ทำนองเสนาะ เป็นการอ่านให้คนอื่นฟัง ฉะนั้น
ทำนองเสนาะต้องอ่านออกเสียง เสียงทำให้เกิด
ความรู้สึก ทำให้เห็นความงาม เห็นความ
ไพเราะ เห็นภาพพจน์

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง บทร้อยกรองแบบทำนองเสนาะ

ผู้ฟังสัมผัสด้วยเสียง จึงจะเข้าถึงรสและ
ความงามของบทร้อยกรองที่เรียกว่า อ่านแล้ว
ฟังพริ้งเพราะเสนาะโสต การอ่านทำนองเสนาะ
จึงมุ่งมั่นให้ผู้ฟังเข้าถึงรสและเห็นความงามของ
บทร้อยกรอง

จุดมุ่งหมายของการอ่านออกเสียง บทร้อยกรองแบบทำนองเสนาะ

ศิลปะการอ่านทำนองเสนาะ จึงขึ้นอยู่กับ
ความสามารถของผู้อ่าน และความไพเราะของ
บทประพันธ์แต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ผู้อ่านทำนองเสนาะจึงต้องอาศัยวิธีการอ่านให้
ไพเราะและต้องหมั่นฝึกฝนการอ่านให้เกิดความ
ชำนาญ

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๑. การแบ่งคำ แบ่งวรรคให้ถูกต้องตามหลักคำประพันธ์ โดยต้องระวังในเรื่องความหมายของคำด้วยเพราะคำบางคำอ่านแยกคำกันไม่ได้
๒. อ่านออกเสียงทำนองธรรมชาติให้คล่องอ่านให้ชัดเจน โดยเฉพาะออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำให้ถูกต้อง

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๓. การอ่านให้ระวัง ๓ ต คือ อย่าให้ตกหล่น
อย่าต่อเติม อย่าตู่ตัว (เพี้ยนตัว, ไม่ตรง เช่น
อ่านตู่ตัว ต เป็นตัว ค)

๔. อ่านให้เอื้อนสัมผัส เพื่อให้เกิดเสียงสัมผัส
ที่ไพเราะ

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๕. อ่านให้ถูกจังหวะ คำประพันธ์แต่ละประเภท จะมีจังหวะแตกต่างกัน ต้องอ่านให้ถูกวรรคตอนตามแบบแผนลักษณะของคำประพันธ์

๖. อ่านให้ถูกทำนองของคำประพันธ์ ผู้อ่านต้องใส่อารมณ์ตามรสความของบทประพันธ์

หลักการอ่านบทร้อยกรอง

๗. อ่านให้เสียงดัง ชัดเจน แต่ไม่ใช้การ
ตะโกน และเวลาอ่านอย่าให้เสียงขาดเป็นช่วง
ต้องให้เสียงติดต่อกันตลอด

๘. เมื่ออ่านถึงตอนจบบท ต้องเอื้อนเสียง
และทอดจังหวะให้ช้าลงจนกระทั่งจบบท

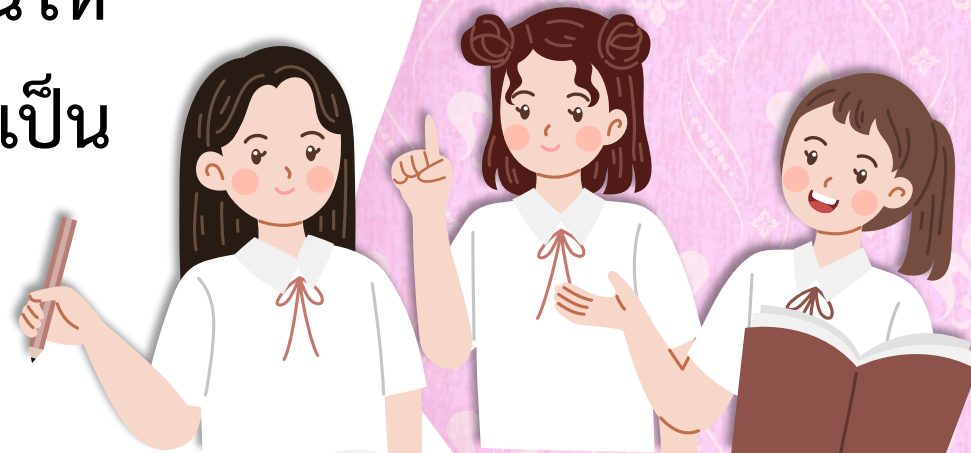
กิจกรรม สืบคำสัมผัส สถานศิลป์ทวี

การปฏิบัติกิจกรรม

งานกิจกรรมกลุ่ม

ครูแจกบทประพันธ์ให้นักเรียน และให้นักเรียน
ช่วยกันเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ จากนั้นให้
นักเรียนสังเกต จำนวนพยางค์ของบทประพันธ์ ว่าเป็น
บทประพันธ์ชนิดใด

บทประพันธ์น่ารู้

ก้านบัวบอกเลิกต้น
มารยาทสื่อสันดาน
โฉดฉลาดเพราะคำขาน
หย่อมหญ้าเหี่ยวแห้งเรือ

ชลธาร
ชาติเชื้อ
ควรทราบ
บอกร้ายแสงดิน

เมื่อจัดเรียงตามฉันทลักษณ์ คือ โคลงสี่สุภาพ

ลงมือทำ จดจำได้

งานรายบุคคล

ให้นักเรียนทำใบงานเรื่อง การอ่านออกเสียง
บทร้อยกรอง จากนั้นให้นักเรียนร่วมกันฝึกอ่านออก
เสียงโดยอ่านแบบธรรมชาติและอ่านทำนองเสนาะ

ใบงาน

เรื่อง การอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง

ใบงานเรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เสียงเสนาะแห่งกวี (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง : จงตอบคำถามที่กำหนดให้ต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

๑. จงแบ่งวรรคบทร้อยกรองดังต่อไปนี้ให้ถูกต้อง

บทอาขยานบทหลักในเรื่องโคลงโลกนิติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

พระสมุทรสุดลูกคลื่น	คณนา
สายดั่งทิ้งทอตมา	หยิ่งได้
เขาสูงอาวจิตวา	กำหนด
จิตมนุษย์นี้ไซ้	ยากแท้หยั่งถึง
ก้านบัวบอกลักคั่น	ชลธาร
มารยาทส่อสันดาน	ชาติเชื้อ
โอดฉลาดเพราะคำชวน	ควรทราบ
ห่อหมกผู้เฒ่าแห่งเรือ	บอกร้ายแสดงดิน
โคควายวายชีพได้	เขาหนิง
เป็นสิ่งเป็นอันยัง	อยู่ไซ้
คนเด็ดดับสูญสิ่ง-	ขาร้าง
เป็นชื่อเป็นเสียงได้	แต่ร้ายกับดี
เพื่อนกัน สันทรีย์แล้ว	แห่งหนนี้
หาง่าย หลายหมื่นมี	มากได้
เพื่อนตาย ถ้ายาแทนซี-	วาอาตม์
หายาก ผักผีใช้	ยากแท้จักหา

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร)

๒. นักเรียนคิดว่าการแบ่งวรรคตอนมีความสำคัญกับการอ่านบทร้อยกรองอย่างไร จงอธิบาย

---

๓. ให้นักเรียนสะท้อนผลที่ได้จากการทดสอบความสามารถทางการอ่านของตนเองว่ามีจุดเด่นหรือจุดที่ต้องพัฒนาอย่างไรบ้าง

คำถามชวนคิด

นักเรียนคิดว่า
การอ่านบทร้อยกรอง
มีคุณค่าอย่างไร

คำไหน ใช้ถูก

ลายเซ็น

ลายเซ็นต์

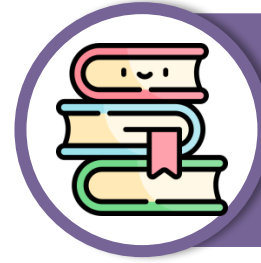

ลายเซ็น

น. ลายมือชื่อ.

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

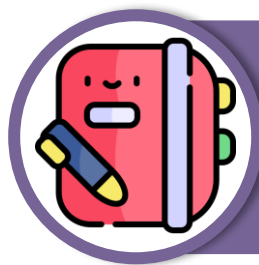
เสียงเสนาะแห่งกวี

(๒),(๓)

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้เรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์
ประเภทโคลงสี่สุภาพ
๒. ใบงานเรื่อง การอ่านออกเสียงคำประพันธ์
ประเภทโคลงสี่สุภาพ
๓. ใบงานเรื่อง การประเมินการอ่านออกเสียง
คำประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑